

тів. Унаслідок зростання частини кредитних коштів у загальній структурі фінансування технопарків відбулось збільшення фінансових видатків (проценти та комісії) останніх, що вплинуло на економічну ефективність інноваційних проектів у бік її погіршення і стало додатковим демотиватором для учасників інноваційного процесу.

Список літератури:

1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / За ред. В. І. Полохало. — К. : Парламентське видавництво, 2009. — 628 с.
2. Узагальнений звіт реалізації проектів технологічних парків за 1-й квартал 2010 року. — Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/images/science/innovation/zv_2010.doc
3. Узагальнений звіт реалізації проектів технологічних парків за 2009 рік. — Режим доступу : http://www.mon.gov.ua/science/innovation/zvit_2009.doc

УДК 336.77

Н. П. Баріда,

канд. екон. наук, доцент кафедри банківської справи
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ВПЛИВ МЕХАНІЗМУ ГРОШОВОЇ ЕМІСІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

У процесі розвитку будь-якої країни поступово формується її соціально-економічна модель. Важлива роль у розбудові соціально-економічного середовища належить механізму грошової емісії.

Від механізму та обсягу грошової емісії в значній мірі залежить перерозподіл доходів у суспільстві. Адже, емітовані гроші, залежно від волі емітентів, спочатку потрапляють певній групі економічних суб'єктів і тільки потім надходять на ринок до інших його учасників. Ті, хто умовно першими отримують додаткові доходи, тобто переводять їх у реальні активи, по старих цінах — вони отримують емісійний доход. Це неминуче проходить за рахунок тих, хто купляє товари, коли ціни підвищились, а їхні

номінальні доходи не змінились — такі економічні суб'єкти, сплачують «інфляційний податок» — та стають біднішими.

Отже, актуальність та важливість порушеної проблеми зумовлюється тим, що грошова емісія для одних економічним суб'єктів може приносити емісійний доход, а для інших — бути інфляційним податком.

Економічну основу та межі позитивного впливу грошової емісії на соціально-економічний розвиток країни, можна з'ясувати виходячи із сутності грошей як загального еквівалента вартості. Виходячи із того, що гроші — це загальний еквівалент вартості, то всі грошові відносини є зовнішнім проявом процесу формування, розподілу та перерозподілу вартості. Отже, «гроші» і «товар» — це вартісні економічні категорії. Між товаром та грошима існує єдина субстанція — вартість. У свою чергу, грошовий та товарний обіг — це дві сторони виміру одного економічного явища — процесу суспільного відтворення. Такий взаємозв'язок вказує на необхідність певного балансу між загальною товарною та грошовою масою, між сукупним платоспроможним попитом та сукупною товарною пропозицією. За умови такої збалансованості, економіка перебуває у рівноважному стані, що є необхідною передумовою сталого економічного зростання. З огляду на це, важливо, щоб приріст грошової маси був адекватним приросту ВВП.

А тому, економічною межею грошової емісії є приріст ВВП (додана вартість), а її зовнішнім емпіричним критерієм, у сфері грошових відносин, є реальний попит на гроші, тобто об'єктивно необхідна грошова маса для обігу. Фактична кількість грошей в обігу — це номінальна величина грошової маси, яка є функцією екзогенних чинників, котрі за своєю природою є результатом суб'єктивних мотивів у суспільстві. Величина фактичної грошової маси, може змінюватись залежно від поведінки суб'єктів емісійного процесу, що мають вплив на формування пропозиції платіжних засобів. У значній мірі фактична грошова маса в обігу залежить від рішень уряду та визначеної ним економічної політики країни, дій Центрального банку та визначених ним основних заasad грошово-кредитної політики, від діяльності комерційних банків та їх внутрішньої бізнесової політики. З огляду на це, важливо, щоб суб'єктивне втручання в емісійний процес, не порушувало об'єктивних меж грошової емісії.

У середовищі розвинутих кредитних відносин, механізму грошової емісії притаманна гнучкість у пристосуванні фактичної кількості грошей в обігу до об'єктивно необхідної. На мікроеко-

номічному рівні, комерційні банки виконуючи функцію фінансового посередника, проводять депозитні, кредитні та розрахункові операції, які на макрорівні трансформуються у функцію банківської системи — емісія грошей. Цей ефект має назву — грошово-кредитна мультиплікація, і проявляється через збільшення сукупного залишку коштів на депозитних рахунках у комерційних банках та зростанні їхніх кредитних ресурсів. Отже, в межах банківської системи через механізм грошово-кредитної мультиплікації, відбувається приріст залишків грошей на поточних рахунках клієнтів та на банківських коррахунках в НБУ, тобто — проходить грошова емісія.

У сучасному механізмі емісії, випуск грошей в обіг здійснюється на кредитних засадах і таким чином фінансується створення доданої вартості, тобто дається певний грошовий аванс для розвитку економіки. Тобто, механізм емісії кредитних грошей підвищує стимулюючий впливу грошей на соціально-економічний розвиток.

Про ефективність економічної моделі свідчить те, наскільки швидко відбуваються зміни та формується соціально однорідне суспільство. Цивілізовані розвинуті країни, виробляючи державну економічну політику, спираються на таку економічну модель розвитку, яка б ставила за мету зростання багатства нації, тобто — розвиток дрібного та середнього бізнесу, а не кланово-олігархічних груп. Такі країни є на сьогодні ефективними та конкурентоспроможними у світі, у них провідною соціальною силою є середній клас, який складає щонайменше 2/3 суспільства. А у таких центральноєвропейських державах, як Австрія, Бельгія, Нідерланди, Швейцарія, Скандинавські країни — частка середнього класу досягає 75—85 %. Саме завдяки його розвитку будь-яка країна стає ефективною та багатою, а населення креативним та успішним.

Соціально-економічна структура українського суспільства свідчить про хибність та вичерпаність обраної моделі розвитку. Нині вона виглядає таким чином: 5 % — багаті, 35 % — умовно середній клас, 60 % — бідні, із них 37 % — за межею бідності [1].

Список літератури:

1. Аналітичний огляд «Результати України у світових рейтингах» // Офіційний сайт Національного банк України [Електронний ресурс]. — www.bank.gov.ua